

vil give en maaffee overdreven stor Deeltagelse i Communalbestyrelsen for de Bestdelsesløse. Det vil nemlig kun være et Skin paa saadanne Steder, hvor der forholdsviis er temmelig mange større Gaardbrugere, og hvor altsaa disse Huusmænd, Indsiddere og overhovedet Bestdelsesløse kun kunne faae $\frac{1}{2}$ Stemmer imod dem; de Første ville da have Valgene i deres Raadighed, og i saa Tilfælde indeholder den Huusmændene tilstaaede Valgret virkelig ikke nogen Fristelse for dem til at benytte den; thi de ville slet ikke kunne gennemføre de Valg, de maatte ønske. Paa andre Steder derimod, hvor Bestdernerne af 1 til 2 Tønder Hartkorn ere i et stort Forhold tilstede ved Siden af en temmelig talrig Huusmands- og Indsiddersklasse, der vil det i Almindelighed skee, at de ville slaae sig sammen om at gennemføre visse Valg, og der ville de i Almindelighed kunne faae en aldeles afgjørende Indflydelse paa Valgenes Udfald. Det forekommer mig derfor, at dette Lovudkast paa den ene Side giver for Lidet, og paa den anden Side paa sine Steder vil kunne give vel Meget, og derfor tvivler jeg ikke paa, at dersom et Udcast som det her foreliggende blev til Lov, vilde det virkelig kun blive et lidet Fremskridt, som den ærede 8de Landsthingsmand for 2den Kreds (B. Christensen) udtalte, og det vilde snart vise sig at være meget nødvendigt at gjøre endnu større Fremskridt. Jeg vil gjerne troe, at Lovforslaget, saaledes som det er, vil ikke have nogen meget stor eller betænkelig Indflydelse paa de communale Sagers Afgjorelse for Diebliffet; jeg troer heller ikke, at Deeltagelsen i de communale Forhandlinger eller Interessen for Valgenes Udfald er saa stor, og den ærede 4de Landsthingsmand for 7de Kreds (Nyholm) har med sin store Erfaring ogsaa stadfæstet, at Interessen er ikke saa stor, og jeg tør vel forudsætte, at Interessen hos Huusmændene, der kun have middelbar Indflydelse paa Valgene, vil blive endnu mindre; saa jeg troer virkelig ikke, at en Bestemmelse som den paatænkte vil medføre særdeles farlige Følger. Jeg troer, at det overhovedet vil blive omtrent, som det har været hidtil, men der vil nødvendigviis i de enkelte Tilfælde vise sig ganske uprincipmæssige

Følger deraf, og det System, der nu er indført, vil derfor nødvendigviis paatrænge sig til videre Udvikling, og, da jeg tidligere har paavist, at den hele Retning, hvori Forslaget gaaer, dersom det gennemføres i sine Consequenter, vil medføre Bankekligheder for at gennemføre den Grundsætning, som Grundlovens § 96 indeholder, saa troer jeg rigtig nok, at det vil være meget nødvendigt, at man søger at omændre Lovudkastet, saa at det ved Siden af at afhjælpe de Ubilligheder, der virkelig indeholdes i de nu bestaaende Communalanordninger, dog tillige tog et saadant Hensyn, at der gaves tilstrækkelig Betyggelse for, at den communale Valgmaade ikke skal udvikles i en i Tidens Længde uheldig Retning, selv om Loven strax i Diebliffet skulde blive vedtagen med stor Glæde. Jeg troer overhovedet, at det vil baade og gavne Rigsdagen meest, at man ikke alene arbejder paa at fremme saadanne Lovudkast, der strax ville modtages med almindelig Glæde, men at man fornemmelig vedtager saadanne Love, der i Tidens Længde ville vise sig hensigtsmæssige og gavnlige for Landet.

Holberg: Det ærede Medlem, der nu fatte sig, har yttret, at han har mod det foreliggende Lovforslag, at de større Grundeiere ikke faae den Indflydelse i Sogneforstanderskabet, som de burde have, og ligeledes, at Huusmanden ikke faaer synderlig Indflydelse i Sogneforstanderskabet; men det forekommer mig, at der ligger en Modsigelse derti; thi det er aabenbart, at paa de allerfleste Steder ville Huusmændene komme til at sætte flere Medlemmer ind i Forstanderskaberne end de større Grundeiere. Naar man har udtalt fra flere Sider, at den gamle Communallov har stiftet særdeles meget Gavn, saa er jeg aldeles enig derti. Det er ganske vist, det har den ogsaa gjort. Men, naar nu den nuværende Lov kun er en Forandring af den gamle, hvorved adskillige Ulemper rettes, saa indseer jeg aldeles ikke, hvorledes den skulde være saa utilraadelig, som det ærede Medlem har yttret. Det, at ville bestandigt have Mere end man kan faae, er, troer jeg, Noget, som man ikke skal vænne sig for meget til; thi der vil sædvanligviis dermed være forbundet store Skuffelser.